

Oikaisuvaatimus (Liikesalaisuutena pidettävät hintatiedot korvattu X-kirjaimilla)

Pirkanmaan Siistix Oy pyytää hankinta-oikaisua koskien Pääteasemakäymälöiden siivouksen sekä pysäkkihuolto- ja liikennemerkkitöiden palveluhankintaa.

Lain vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista jakäyttöoikeussopimuksista (jälj. hankintalaki) 94 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista, jos tarjous vaikuttaa poikkeuksellisen alhaiselta. Hankintayksikön tulee siten tarjouksiin tutustumisen jälkeen pyytää poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen antaneilta tarjoajilta selvitystä tarjouksen perusteista, kuten esimerkiksi tuotteen valmistusmenetelmästä, palvelun suorittamisesta sekä taloudellisista ja teknisistä ratkaisuista, jotka voisivat selittää poikkeuksellisen alhaisen hinnan.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan 27.1.2021 pidetyn kokouksen päätöksestä § 9 ei käy ilmi, että edellä mainittua selvitystä olisi pyydetty. Tarjouspyynnön pysäkkihuolto koskevissa kohdissa on Uusi Era Palvelut Oy:n ja Särkänlaita Oy:n osalta esitetty poikkeuksellisen alhaisia hintoja. Esimerkiksi kohdassa 'Liikennemerkkikehikko' Uusi Era Palvelut Oy on ilmoittanut kehikon hinnaksi 10 €/kpl ja Särkänlaita Oy 22 €/kpl. Kattavan markkinaselvityksen perusteella kehikkoja ei ole saatavilla kotimaisilta eikä ulkomaisilta valmistajilta alle XXX euron kappalehintaan. Kyseessä vaikuttaa olevan yritys vääristää kilpailua alihinnoittelemalla tuote, jonka menekki on arvioitu vähäiseksi. Kilpailun vääristymä ei ole vähäinen, sillä esimerkiksi Uusi Era Palvelut Oy:n tarjouksen vertailuhinta nousisi XX,X %, mikäli kehikon hinta huomioitaisiin markkinahintaisena. Tarjouksen voittanut Uusi Era Palvelut Oy on hylätty hiljattain mm. Erikoissiivouksiin liittyvässä kilpailutuksessa (115/00/20). Perusteena hylkäämiselle on ollut hankinnassa sovelletun lain 96 § mukainen alihinnoittelu, eikä Uusi Era Palvelut Oy:n tarjoukseen ollut selvityksen mukaan sisältynyt kaikkia tarjouspyynnössä edellytettyjä työvaiheita. Hankintalain 94 §:n 2 momentin mukaan hankintayksikkö voi hylätä hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden hinnaltaan tai kustannuksiltaan poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen, jos tarjoajan antama selvitys ja muu toimitettu näyttö ei tyydyttävästi selitä tarjottujen hintojen tai kustannusten alhaista tasoa.

Hankintalain 71 § mukaan tarjouspyyntö, neuvottelukutsu ja niiden liitteet on laadittava niin selviksi, että niiden perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia. Tarjouspyyntö on ollut epäselvä pysäkkihuoltoon liittyvien laskutusperusteiden osalta. Tarjouspyynnön kohdissa 'Asennustyö' ja 'Pysäkkihuolto' pyydetään yksikköhintaa / tunti, mutta tarjouspyynnössä ei ole eritelty asennustyön tai pysäkkihuollon sisältöä tai keskinäistä eroa. Tarjouspyynnön mukaan laskutus tapahtuu jokaiselta alkavalta 30 minuutilta ja laskutettava aika lasketaan, kun kohteeseen on saavuttu ja laskutettava aika päättyy, kun työt on saatettu loppuun. Asennustyön osalta urakkamuotoisissa useamman pysäkin kohteissa voidaan siirtymät laskea työaikaan ja laskuttaa yhden mittainen työsuorite.

Tarjouspyynnön voimassaoloaikana toimitetussa vastauksessa on kuitenkin ilmoitettu, että matka-aika (tunnit) ja ajokustannukset (kilometrikustannus) lasketaan Frenckellinaukio 2 B edestä alkaen ja päättyen. Epäselväksi on jäänyt, sovelletaanko esim. linjakilpimuutosten osalta asennustyön vai pysäkkihuollon tuntihintaa. Samoin epäselväksi on jäänyt, missä tapauksissa matka-ajan ja kulut voi veloittaa Frenckellinaukio 2 B edestä sekä se, voidaanko kilpien ja liikennemerkkien tilaamisesta, noutamisesta ja varastoinnista johtuvat kulut laskuttaa erikseen, vai onko ne sisällytettävä kilpien ja liikennemerkkien hintaan. Vastauksessa on mainittu, että ajokustannukset (kilometrikustannus) voidaan veloittaa joissakin tapauksissa, mutta tarjouksessa ei ole voinut ilmoittaa ajokustannuksen hintaa.

Tarjouspyynnössä ei ole vastoin yleistä käytäntöä määritelty vertailuhinnan laskennassa käytettäviä hankittavia määriä. Tämän puutteen vuoksi muutamilla hankintahinnaltaan suurilla mutta menekiltään pienillä tuotteilla on ollut suhteettoman suuri vaikutus vertailuhintaan. Koska osa tarjoajista on alihinnoitellut näitä tuotteita ja osa tarjoajista on sisällyttänyt pysäkkihuollon tarvikkeiden hintaan hankinta- ja toimituskuluja, eivät tarjoukset ole olleet keskenään vertailukelpoisia.

Pirkanmaan Siistix Oy vaatii, että hankinta keskeytetään ja kilpailutus järjestetään uudelleen täsmennetyillä hankintatiedoilla. Hankinnan tiedoissa tulee määritellä yksiselitteisesti työkuvaukset kaikista kohdista, jolle pyydetään hintaa. Lisäksi kohdittain on ilmoitettava hankittava määrä, jotta tarjoukset ovat tosiasiallisesti vertailtavissa keskenään kokonaisedullisuuden kannalta.

Vaihtoehtoisesti Pirkanmaan Siistix Oy vaatii, että Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta vaatii Uusi Era Palvelut Oy:ltä ja Särkänlaita Oy:ltä selvityksen tarjouksen perusteista pysäkkihuoltoon liittyvien hintojen osalta. Mikäli kyseiset tarjoajat eivät voi antaa luotettavaa selvitystä toimittajista, joiden kautta kehikot ovat hankittavissa tarjouksiin merkityin hinnoin, on kyseisten tarjoajien tarjoukset hylättävä Hankintalain 94 §:n 2 momentin perusteella.

Ystävällisin terveisin

Heikki Kauranen
toimitusjohtaja
Pirkanmaan Siistix Oy